ГОДИНА XXII. На Цетињу, у суботу 9 октобра 1893. БРОЈ 41.

Излази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО УГАРСКУ на годину 6 ф., на по године 3 ф., на четврт године 1 ф. и 50 новчића.

За ВОЈСКУ и ХЕРЦЕГОВИНУ и све остале земље у ИНОСТРАНСТВУ и АМЕРИЦИ на годину 20 франака, на по године 10 франака, на четврт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у главном издању књижарници Београдске задужбине „Глас Црногорца“ на Цетињу, а може се и преко разних трговаца на вашару у Котору. Дописи шаљу се уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се, за просторе које заузиму на страни, 7 новчића од реда за први пут, а за сваки други пут по 5 новчића. За огласе веће и на дуже времене споразуме се.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

ЦЕТИЊЕ, 8 октобра.

Руско бродовље је у Тулону: Руски морари су гости најмлађијех градова француских; Француски народ је у усхићењу, а противници овога пријатељства руско-француског су горе жени! Ово пријатељство појављује се као нека [illegible] снага, којој се не може одолети. Од кронштатског дочека прошле су двије године, за које се доба радило противу тога пријатељства, колико се више могло; али ево га данас силнија, гдје своју природност потврђује и манифестира свом озбиљношћу руском и заносом француским.

Знаменитост ове појаве најбоље се огледа у противном табору. Ми смо већ видјели, гдје је немачки Цар све силе своје фантазије изврнио у мало дана, како би свијету приказао неприродни тројни савез што чвршћи и угледнији уочи овог потврђења руско-француског савеза толуонском посјетом. Већ сама штампа њемачка, од како се чуло, да је одређен дан у који ће руско бродовље да одвратн француском кронштатску посјету, својим мерковнијем државним према томе догађају тако природноме и одавна очекиваноме, истакла је довољно значај и замашај овог руско француског братимљења. Колико је у Француској странама од клерикалне до социјалистичке, све су једнодушно сложне са владиним спољашњим политиком. И Француска је пружила руку [illegible] обилнијем стиснима рукама пријатеља — Русија, у којој опет влада једнодушност цијелога народа руског, који се у овом случају придружује и руски Пољаци, јер њихове симпатије француске и њихову примерженост Папи римскоме неће никада Каирски моћи паралисати никакијем обећањима на даровима.

Према тој једнодушности, на које имаре ово братимљење руско-француско, какав хаос ми видимо у троју тројноме савезу. Прије свега. Њемачка је стожер савезни — Њемачка, која је јучер Аустро угарску на бојноме пољу разбила и понизила: какве вјере и љубави може бити између уједињеноога и уједињитеља? То се исто може рећи за односе између Италије и Аустрије. А гдје је једнодушности у аустро-угарској монархији? Гдје [illegible] и у другој држави [illegible] противу тројног савеза, који тамо остаје само на папиру! Али међународни уговори важе само док их интереси државни захтијевају; а гдје је у тројном савезу заједнице интереса?

Ту разлику између тројног савеза и француско-руског — рекосмо, — пријатељства свак види и осјећа, и отуда расте углед и знаменитост догађаја, који је данас на себе привукао очи цијелог свијета. Једно је већ онђе признато: Русија и Француска могу се мјерити са бројнијем силама тако званог тројног савеза; а та бројна равнотежа најбоље је јамство мира, којега народи желе.

У Паризу састала се новчана конференција „латинског новчаног савеза,“ коме истиче рок концем ове године. У томе савезу је највише заинтересована Италија; кад се овај уговор не би поновио, Италија би морала да откупи златом по курсу al pari свој сребрни новац, којег се у Француској налази 560 милиона франака. Обиром на падање цијене сребра и на критичко новчано положај Италије, питање о [illegible] се од велике политичке важности. Оћеће ли се обновити тај новчани савез, или не, зависи од Француске; ако она изађе из тог савеза, он се распада. Тако је у рукама Француске — вели „Н. Времја“ — да једнијем потезом мера намесе удар Италији, који се не би мање одразио на самом тројном савезу. Али француска влада задржала се од сваке изјаве тако да се не може ништа закључити рећи о успјеху ове конференције.

Значајно је, што „Н. Времја“ ана-

ПРЕГЛЕД ЛИСТОВА.

Ми смо у посљедњем броју споменули неку брошуру г. Карића, која није још допирала на ове стране. По овој његовој *великој мисли*, да би требало да ми Срби замијенимо ћирилицу латиницом, може се отворити појам о садржини читаве брошуре. Али нам је дошао у помоћ „Варшавски Дневник,“ који наводи суштину те брошуре и на дуго оштро и озбиљно побија нашке напоре. Из тога одговора доносимо шљедеће мјесто:

Сваки рат при свршетку доносио је једном или другом балканском племену једне или друге олакшице и права, до самосталности и независности од Порте, а Русија осим тешкијех губитака у људима и у милијардама новаца, сурова се Европом и неблагодарност са стране оних, што је ослободила, који се лако предају искушењу и замљењу нашијех супарника. Што смо, осим интрига, клевета, и издаје [illegible] — но го [illegible] народа — већ неблагодарност за кану [illegible]? Помогли смо [illegible] Грчкој [illegible] Русија; ослободили смо Румуне — а они прном приликом нисте доше најнепријатнијем слугама Наполеона III; нешто они за ослободили и од насиља турског, они су нам одвратили насом претњама, клевета, насиља, и притеђу уз тројни савез; ослободили смо Србе — и они-враз Милан и Гарашанин пренули су из једна у непосредне насиља аустро угарског јарма; ослободили смо Бугаре, — и њихове водеће политичаре одговорише нам Отомбуловштином и Кобургијадом, и примајући наше анархисте и нихилисте, да руше и клевећају Русију и руски народ. Једном рјечи, она улога „Покровитеља,“ што Русија, по уверењу г. Карића, толико пригра на исиштаних патриотинам и далеки политички поглед, противу обновљења те конвенције, чим би се подржао тројни савез; а то би значило по мало руској послованици, „за своје гроши купит себе чорта;“ по петроградски дист увјерен је, да то неће Француска учинити.

[illegible] на балканском полуострву — у ствари није нам донијела ништа до непријатности, материјалнијех губитака у јарам и невољу и — разочарања. У сваком случају, то је врло тешка улога, што смо узели на себе са свим историјскијех правила, — улога, од које се ми морамо не сматрамо у праву одрицати, увиђа наше једновјерна и једноплемено солидарности са непуновнијем Христијанима. [illegible] и опћехришћанске неблагодарности појављује се само Црна Гора, за коју смо ми, право говорећи, до сада учинили мање, него ли за иједну другу државицу.

— — — — — — — — —

Но ова нама, него смо ми нама до сада били и требети, и да далеко не идемо, да се заустависмо на отачаству г. Карића: нема одговора — ал савјесно — јели се Русија мијешала ма у нашу ствар Србије, дов је овој Србији било угодно отети у аустријском наручју, дог није са себе бацила аустријска јарам, и сама није дошла у Русију? Па и сада, зар се Русија мијеша у наше послове? Не, то неће нико господа Карићи, стојећи на земљишту истине и правде, никада моћи да докажу. Друга је примјер Бугарска. Од 1886 Русија је од ње руке сасвијем умиче . . .

Но нама се чини нашкодно даље преводити из угледног руског листа; најбољи је одговор био г. Карићу — ћутање српске штампе, којим је његова брошура испраћена.

Новосадски „Бранник“ пише:

Што се нама [illegible] дан доласка руске флоте у Тулон, Французи, који се и [illegible] [illegible] [illegible]

гостио и сада значајне Француске са непромишљу и одушевљењем француског народа.

Француски и руски листови имају сада нарочите одјељке, у којима говоре само о спремама у Француској, и замењују старе успомене из односа својих народа. Илустровани листови француски донесе данове руске царске породице, руских адмирала, руских бродова и т. д. Тулон је одредио четврт милиона само за украшавање улице! И један је француски лист направио добар низ: „Сада је — каже — у Француској све руско. Француски у част својим гостима носе сада руски чај, једу руске харинге, носе руске капе, пијају руску зимску и т. д."

Но осим ових списа о спремама за дочек, листови и руски и француски донесе интересантне чланке и биљешке о догађајима из прошлости. Велики и славни француски „Тетра" напомиње сада, како је још Шатобријан, као министар спољашњих послова, радио на француско-руском савезу. Он је још прије неколико десетина година доказао, и то доказао несмиљеним доказима, да су Француска и Русија природни савезници. Примјетило му се тада, да би тај савез могао однести Русију у Цариград. „Не чини то ништа — одговори Шатобријан — нека слободно Русија заузме Цариград! И боље је, да држе једна хришћанска држава, него Муслимани!"

И све се ово ријеме потврдило и доказало, како је Шатобријан био државник широка погледа, када је ронио да су Француска и Русија природни савезници!

Но од свога је много интересантнија чланак у петроградском листу „Новое Время", у коме се казује факат један, који је већ прешао у заборав: да је руска флота походила већ једнаред Француску, и то баш Тулон.

Било је то 1857. послије кримског рата. Наполеон III. и Александар II желјели су, да се њихове државе и дворови опет зближе. Наполеон желио, да то буде у форми посјете руске флоте, и Александар II. пристао је на тај предлог. „Иако је — говорио је тада цар — кримски рат имао и своју добру страну. Кар смо се у рату и ми и Француске увјерили, колико симпатије гајимо један према другима, и научили смо се поштовати и цијенити војничке врлине наших војска." И збиља је руска флота под командом великога кнеза сина, Николаја Александровића отпутовала у Тулон, и дочекана је била сјајем, какво само богата Француска може развити. И на чудо, како се програм дочека тадашњега и овога сада јако подудара. И тада су руски морнари у Тулону, обишли знатније француске (Дијон, Бордо и. т.), дан пису дошли у Париз, да у великолепности дочека у Паризу буде пружан сјај, што Француска може развити. Када данас читамо ниже тога дочека, чини му се, да чита чудне приче и бајке из „хиљаде и једне ноћи."

Да! Али су тада царске Тиљерије дочекале госте из Русије, а данас их дочекује „грађанин предсједник" у елисејској палати. Обли се владавине у Француској мијењало, док је у Русији остао стари апсолутизам. Но Французи се на слободне републике и Руси на апсолутне монархије гледе и послије Москве и послије Севастополља. Предсједник републике мислан да „чека мериде царе самодршца, који је прије

дати одушак својим осјећајима, употребио је сву свечаност, да пред овладине нешто осјећа. Овладина народна је јединством народним и одушевљењем бесједама, спали на гломачи неке реакционарне књиге. На тој свечаности био је и Козер, а она је по њега од силног утицаја била. Видећи Њемце из свију покрајина, разних наречја, а загрљене слогом и љубављу, утврдио се у њему осјећај за све Словенство.

Тог часа прелетјеле су његове очи простор од Петрограда до Солуна, и од Урала до Јадранског мора, тог часа пригрлио је све Словене на своје пјесничке груди. Проучавајући прошлост и старине словенске, и живећи у њима пријатељима, гдје су некада били Полјски Словени, стварала му је пјесничка машта славу давну, славу заборављену, славу старих Полјских Словена, па сјећајући се и мислећи гдје су сада они, напуниле би му се очи сузама и поглед му је тужно блудио по цвјетним обалама Саве.

Но од великог значења по цио његов потоњи живот и по његов књиж. рад било је познанство и љубав према Мини Шмитовој.

Ова је била међу сљушкиња у Лобеди, мјесту близу Јене. Козер се с њоме упознао, те је силно заволи, и и она њега. Послије смрти сљушкиње запросе Козер у матере Мину, но ова је не хтједе из поштења пустити у Угарску, јер је држала да су у њу сами дивљаци. Козер је био на разстоју. С једне стране путала га је љубав према Мини да остане у Њемачкој, али с друге стране привлачила га је домовина, да се њојзи врне. Ова је надјачала. Са тугом у срцу оставља Лобеду и Јену, те се враћа у Угарску. Одмах по доласку изабран буде за сјеверна евангеличком сасвјешству Молнару у Пешти.

Године 1821. написао у Прагу његове пјесме са натписом "Wasne" (пјесме). У овом дјелу оних пјесама пјева највише о љубави својој према Мини. Највишији тонови, најјачији осјећаји према љубљеном створу бачени су овдје на хартију. У другом дјелу или туђе за њом због растанка. Ове пјесме врвеј сјетним колорит. У њима се он са молбом у души осјећа срећни протекјелих дана у Лобеди. 1824., г. написао и Пешта ово пјесме по мјесто, са натписом: „Slavy Deera." Ту поред љубави спрам Мине, јавља се већ и силна љубав према цијелом Словенству. Пред пјесмом је увод „Predspjev." Он је као нека увертира. У њему се сретају и раздвајају тонови силном јачином, великом снагом. У њему величанствено грми дах пустињски, отварајући завјесу са прошлости словенске. У овом уводу, у овој увертири слиши се акорди разнобојни, који се низу у високе алинчуће очајно, а на тим поново падају, губећи се у даљини. У „prospjev-у у кратко је сложено пјесмин све, што ће се у њојзи пјевати. Увод почиње са очајно тужним ријечима:

Aj zde zem je p[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Nehdy hulebka, nyní [illegible] [illegible] [illegible]

т. ј. Пред очима мојим, које суза рони, земља земља ова, некада колијевка, а сада рана народа мога.

„Slavy Deera" се битно разликује од пјесама. Овдје се пјева љубав према Мини, а главни мотиви у Slavy Deera су љубав према Мини и свим Словенству. Славина међ је Мина, која је пријатељ од Полјских Словена. Мина се издигла изнад низа обичних смртних душа, она је мало више бића. Овдје нас Мина потсјећа на Дантеову Беатричу и Петрарикину Лауру. Дантеа је у својој „Божанственој

комедији" објеловјечио своју љубав спрам Беатриче, те ставивши се на широку основу, обухватио је цијело Хришћанство; Козер пак у Slavy Deera обухватио је цијело Словенство.

Slavy Deera је тенденциозно дјело. Појединим сјетама су чисто елегичне природе. Пјесме се стапају у далеку прошлост, цртајући нам тако пластичне особине старих Словена, ређајући им добре стране: њихову пријатељску, љубав на слободи и мирни начин живљења. Али нада погледа на садашњост, види, да их нема више, да су сишли са позорнице свјетске историје, на у болу своме плаче и јеца за изгубљеним народом. С друге стране види Словене да још живе, али су са свих страна потиснути, на боље кажеш: „О Боже, Боже, ти си једнако милостив спрам свију народа! На земљи нема више никога, но би Словенима добро чинио и добро желио. Гдје год сам стигао, свугдје ми је срце нарео лелеј једне моје браће! О те судије над судијама, рецте ми, шта је мој народ скривио? Њему се неледа неправда чини, а на наше тужбе и невоље смије се свијет. Казни ме само, но је овдје крив? Да ли је крив онај, који неправду чиниоси, или је крив онај, који неправду сноси?"

Махом се пјесме преко, у њему се буди онаја и инспирија, у њему се јавља пророчки дар. Он полива Словене на слогу и одушевљен рад, пророчећи им, да је њихова будућност, те пјева: „Дај год срце у нама бије радимо за добро отаџбине. Но који оте будни будите дрималице; на жестоки одушевите хладне; на мјерни огњите издајничку младу! Ништа није дичније, него смјело чело патријоте, који у свом раду носи добро народа свога!"

Други издањ „Slavy Deera" подијељено је на три дијела: I дио „Zeh," II. „Lahe," III. „Dena." Трећом издању од 1832. г. додао је „Lethe" и „Acheron."

Бечки критичари држе, да се Козер у прва три дијела уздиже на Бајронова Чајлд Харолда, а у четвртом и петом на Дантеову комедију.

Утицај свога дјела био је силан. Као нада гром изненада пуне, на људи који су у близини не могу дуго себе да дођу, тако је исто одјекнуло ово дјело широм врло земље словенске. Још „Wasne" сарадали су даровитог пјесника, али се није на слутило, да ће аутор тих пјесама нешто овако силно. Slavy Deera се трабила, на се гутајући читала, а с њоме се уносила у душе Словена оне идеје, које су онде. Од тога доба постала је Slavy Deera свемћелије панславизма, и ако не тако страшно, као што су га неки замишљали.

Тек 1831 проговорио је Челаковски о овоме дјелу, називши га најзнаменитијим у чешкој литератури.

Признати се мора, да је у другом издању много више пјесничке дјете, него у трећем. У трећем издању главна је идеја свеславенство. У њему се пјесме на неким мјестима пуне у археологијска и историјска тумачења, која прије примјене данашњој научној расправи, него пјесми.

Slavy Deera је пољак са свим пригиналом. Поменимо у примјерима, које су онда владали, мјерио је обухватила све мисли и тежње оне епохе. Појављ Козерова чини обрту тачку у чешкој литератури, она је ударила са свим другим путем, него прећашњи, која је просто имитовала и пјевала наносе идеје. Та појава била се прошијесла, те је с тога и морала подлећи, да начини мјеста правој појави

народа и царства за непоштовање своје праве и вјере припадали и њиме је послије цркве и вјере њих спасавала и њихово подизала, он је то све саставио са животом Срба и особито Црногораца, и закључио је лијепом поуком, како треба се понашати према праве и свечева, како треба љубити и поштовати оне људе, што подижу цркве, и подржавају вјеру, и у Христу — Гори владаоца и његову науку, који у том погледу слуше своме народу као воље и примјер. —

По свршетку Вл. Високочанство ставио је мноштво од своје стране иконе св. Димитрија у златној рити.

Тек је Господар изашао на праве пред народ, на средине његове настало се млад човјек, у лијепим црногорским хаљинама, витког стаса и дугачког лица, са јасним и отвореним погледом, али без никаког чиновничког обиљежја, и поклонивши се свјерно Господару, у име свога племена почео је говорити. Говор је био јасан и течан, али без сваког разумијевања и мјеста сјајним изразима, би речено, то је просто Црногорац, али у цијелом саставу проговарао је дух и форме нашег изображења. У овој бесједи, трајавшој оно четврт уре, као у огледалу, представио је био положај тих народа од пропасти Српског — царства до тога времена, над су дошли под власт куће Петровића, положај свијех племена црногорских и међу њима Љуботиња који је увјек имао срећу уживати љубав и повјерење својих господара, који почињући од влад. Данила и свршавајући Књазом Данилом удостојавали Љуботиња својом посјетом, а сада то потврђена својом посјетом и Кн. Никола, доказујући да и он као његови претци, не престаје њих држати у својој љубави њу је већ толико пута показивао својом отачаском бригом и своме племену и одликовањима за његове војничке и грађанске заслуге. У име тога — закључио је говорник — племе и наручило му је изразити Господару најарчу благодарност за посјету са својом љубављу и одликовању.

Дан је говорник зборио, на лицу Господара видјело се неко задовољство говором досада мало познатог младића, а над је бесједа свршена, Господар стиснуо му руку изразио је своју благодарност, а тако исто и сви присутни руковаше се с говорником. Тај говорник био је доктор медицине Г. Калуђеровић, на прагу куће којега била та свечаност.

За овим слиједила је трпеза, на којом су у Господарем на челу и с Његовом свабили само гости, дошавши из близа и из далека а свани Љуботињани био је наногама на послугу њима. Осим обилатости и гостопримства, које су утисак остали у душама свијех Црногораца, ту је била необична частоља, као за главом господском трпезом и рез.

Господар је наздравио својим јунацима Љуботињанима, на што је одговорио сердар Шарац, изразивши присутним тога јунаштва, нијемнивши Господару и Његовијем синовима, а Владика — подигао је здравицу за здравље Кнегиње Милене, која је прошлости била мајдушевљавање тромјетним „Живјела", потресавши цијелу околину. — У вријеме трпезе и на ње се представише пјесме и игрице различитијех црногорских крајева са страно окупљеног народа; у исто вријеме пјевало се и играло и у околним селима; а њихове правице звонеле

дано је на три дијела: I дио „Zeh," II. „Lahe," III. „Dena." Трећом издању од 1832. г. додао је „Lethe" и „Acheron."

Бечки критичари држе, да се Козер у прва три дијела уздиже на Бајронова Чајлд Харолда, а у четвртом и петом на Дантеову комедију.

Утицај свога дјела био је силан. Као нада гром изненада пуне, на људи који су у близини не могу дуго себе да дођу, тако је исто одјекнуло ово дјело широм врло земље словенске. Још „Wasne" сарадали су даровитог пјесника, али се није на слутило, да ће аутор тих пјесама нешто овако силно. Slavy Deera се трабила, на се гутајући читала, а с њоме се уносила у душе Словена оне идеје, које су онде. Од тога доба постала је Slavy Deera свемћелије панславизма, и ако не тако страшно, као што су га неки замишљали.

Тек 1831 проговорио је Челаковски о овоме дјелу, називши га најзнаменитијим у чешкој литератури.

Признати се мора, да је у другом издању много више пјесничке дјете, него у трећем. У трећем издању главна је идеја свеславенство. У њему се пјесме на неким мјестима пуне у археологијска и историјска тумачења, која прије примјене данашњој научној расправи, него пјесми.

Slavy Deera је пољак са свим пригиналом. Поменимо у примјерима, које су онда владали, мјерио је обухватила све мисли и тежње оне епохе. Појављ Козерова чини обрту тачку у чешкој литератури, она је ударила са свим другим путем, него прећашњи, која је просто имитовала и пјевала наносе идеје. Та појава била се прошијесла, те је с тога и морала подлећи, да начини мјеста правој појави

ДОПИСИ.

Љуботиња, 4 октобра. — (Свечано освећење обновљене саборне цркве Светога Димитрија на Љуботињу 3га октобра.) — У сам свети дан Високопреосвештени Владика Митрофан отиде народом до под св. Илију, гдје Га је чекао лом. Љубот. батал. Наше Кусиће још са неколицином главара и честом војнике. Ту је чекао протопоп Петар Пејовић с Рајева и дијакон Мило Јовићевић. Отоле крецуше Владика и прете са њима, а остали се, свештенници, пјевајући пјесме на Зачер, гдје је под сердара Шарца и свиа му команд. Нина Господин Владика одјеко. По малом починку Његово Високопреосвештенство кренуло је на Љуботиња да послуша вечерњу. Сјутрадан служ бу, на се је вратио на Зачер, гдје су се окупили сви Љуботињани свештеници, начетници и други главари, па и доста народа.

Просторна кућа гордарева примила је све те госте без да се сјети мало тјесноте и вечера је била за стотину људи. Ту је био и домаћин Његов. Високопреосвештенство и његову пратњу.

Сјутра дан све је кренуло на Љуботиња; а команд. Нико су несолано војника остао је за дочек Господара, о којему се чуло, да ће удостојити свечаност својом високом посјетом. Од 8 ура почело се свештавање и свршило се на 9½ а тада се отпочела литургија. Тек се почела, грмуо је топ, намјештен на Медовој главици, посред Љуботињске равнице, давајући знак, да долази Господар.

Високо правено ограде побијене су биле дреком бијеле и лијепо боје са барјацима и међу њима пружали се фестони од зеленог дубовог лишћа и посред улаза велики дарак са великим вијенцем; а испод овога као жива ограда, народ из свега племена и гости; војници, тако звани пјешаци, са пушкама, остали у лијепом руху и оружју; лијепу витицу представљали су собом ђаци са својим учитељем; па дијо жене.

Лијепо је и положај те цркве, посредним цијелога племена, на малој равној висини, тако да прегледат цијелу равницу, а овдје ће или олтара ако тај отодетних дубова и на њих лијепа грађевина школе, која је за ово вријеме служила за преобуку и друге припреме Владици, а једна соба претворена је била у кужинарину лабораторију; ту се сјекло месиво, резали пршуте, разлијевало се по бокцима вино и ракија, лежало су цијеле гомиле штруца, домаћих с Цетиња, а једна цијела трпеза застављена је била великијем тепсијама са сатинама меда, у њоме велике крошње са грожђем и јабукама. Између цркве и гаја стајала је готова трпеза под сјенком дубова 30 или више метара дужина, застрта најчистијом тавајом, са новцатим тавајама, и са новим пашкадом и ћутима, боцама вина и ракије, а по средини велике пре велике пите, као на Божић.

Међу тим у цркви свршила се божанствена служба.

Поме високостас радња је В. Симоновић, који се састоји из низа виших и мањих, као што обичаји у старинским приказима: ту је стотина свечева са лицима строгим или умиљатим, са мачима св. писма или са оарима у рукама у различитом јерархијом одговарајућом мјесном положају хаљинама, које сјају фрешним бојама, а међу њима све је злато, које сјаје и блиста. По средини цркве доста велика мока и тако исто сјајни полијеј; иза пратиме трјем за пјевце и ђакове. А иза лијеве три звона, чује се чах на Цетињу.

Дан је био свештавање цркве били су у њој сви; а тек се је свршило, тамо осташе само гости, а Љуботињани сви је изашао, да не чини њима тјесноте.

И то је лијепи ред.

Торжествено врши се божанствена служба. Свештоносјојствује при владици прото Петар уз присмоћ младог ђакона и шестоврсте свештеника, на трјему одговара им Новић; свијеће сјају своју свјетлост, тамјан разлијева свој мирис, све то пуни душе благоговијањем; а уз то чује се грмљаве топа, које даде знак, да се приближује оминљени Господар. Ето га уђесто на врата са Кнезом Мирком; лијо скинуо се с коња, поздравио је окупљени народ и у вијуг загрмјело на хиљаде грла „Живио". С њим сјајна свита. Ето га уђесто у цркву; одмах пјевао је на молитва дан се свршило Јевангеље; за њим мједи Кнез.

По свршетку литургије Владика је држао поздравну бесједу, у којој, поносивши значај храма у старо још библијско вријеме и у христијанска, па и у самом Христу, а тако исто поносивши, како су народи и царства за непоштовање своје праве и вјере припадали и како је послије цркве и вјере њих спасавала и њихово подизала, он је то све саставио са животом Срба и особито Црногораца, и закључио је лијепом поуком, како треба се понашати према праве и свечева, како треба љубити и поштовати оне људе, што подижу цркве, и подржавају вјеру, и у Христу — Гори владаоца и његову науку, које у том погледу слуше своме народу као воље и примјер. —

По свршетку Вл. Високочанство ставио је мноштво од своје стране иконе св. Димитрија у златној рити.

Тек је Господар изашао на праве пред народ, на средине његове настало се млад човјек, у лијепим црногорским хаљинама, витког стаса и дугачког лица, са јасним и отвореним погледом, али без никаког чиновничког обиљежја, и поклонивши се свјерно Господару, у име свога племена почео је говорити. Говор је био јасан и течан, али без сваког разумијевања и мјеста сјајним изразима, би речено, то је просто Црногорац, али у цијелом саставу проговарао је дух и форме нашег изображења. У овој бесједи, трајавшој оно четврт уре, као у огледалу, представио је био положај тих народа од пропасти Српског — царства до тога времена, над су дошли под власт куће Петровића, положај свијех племена црногорских и међу њима Љуботиња који је увјек имао срећу уживати љубав и повјерење својих господара, који почињући од влад. Данила и свршавајући Књазом Данилом удостојавали Љуботиња својом посјетом, а сада то потврђена својом посјетом и Кн. Никола, доказујући да и он као његови претци, не престаје њих држати у својој љубави њу је већ толико пута показивао својом отачаском бригом и своме племену и одликовањима за његове војничке и грађанске заслуге. У име тога — закључио је говорник — племе и наручило му је изразити Господару најарчу благодарност за посјету са својом љубављу и одликовању.

Дан је говорник зборио, на лицу Господара видјело се неко задовољство говором досада мало познатог младића, а над је бесједа свршена, Господар стиснуо му руку изразио је своју благодарност, а тако исто и сви присутни руковаше се с говорником. Тај говорник био је доктор медицине Г. Калуђеровић, на прагу куће којега била та свечаност.

За овим слиједила је трпеза, на којом су у Господарем на челу и с Његовом свабили само гости, дошавши из близа и из далека а свани Љуботињани био је на ногама на послугу њима. Осим обилатости и гостопримства, које су утисак остали у душама свијех Црногораца, ту је била необична частоља, као за главом господском трпезом и рез.

Господар је наздравио својим јунацима Љуботињанима, на што је одговорио сердар Шарац, изразивши присутним тога јунаштва, нијемнивши Господару и Његовијем синовима, а Владика — подигао је здравицу за здравље Кнегиње Милене, која је прошлости била мајдушевљавање тромјетним „Живјела", потресавши цијелу околину. — У вријеме трпезе и на ње се представише пјесме и игрице различитијех црногорских крајева са страно окупљеног народа; у исто вријеме пјевало се и играло и у околним селима; а њихове правице звонеле

су заједно са високим сабором цркве. Тако да то је било у велику ширину познато, као телеграфском жицом, електрицитетом народног слушањем.

Иза тријеве Господар бивше се оно 2 сата, усхићен дијелом положајом Љуботића, у очинскијем разговорима са народом то на једном мјесту то на другом, не мијенјајући својом милостивом ријечу на младеже, који се спремају за пушку, на старце, који су већ свршили своју улогу, на сву жена, међу којима је било 60, које су учествовале у прошлом рату, нисећи војницима тајна, и свакој је Господар дао по 5. форр. Изгледало је да је њему мало било оставити ту доброту; али морало се врати. Изразио јој: своје расположење и благодарност. Господар је кренуо за братију своје свите и Љуботића са сим главарима — за непрекидно пушење пушке.

У знак своје задовољства, а у име Краља Марка, којега име носи сабора цркве. Господар је дарио 2000 форина у прилоком обновљеној цркви; и у исто вријеме подијелио је неке ранијем ордена Љуботићанима.

У братији Господаровој били су: г. Нурцеф, генерал Овејани, министри: др Богишић, Војвода Вукосић и Матановић, чланови Великог Суда: Војвода Петровић, Ј. Радовић и Сердар Р. Пламенац, са неколико од млађијех чиновника.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

О прављењу ракије „сливовице."

Мислим да ће читаоцима „Тежака" бити познато, да се по нашим бакалницама и трговинама продаје ракија „сливовица" која се у флашама са стране донеси. Та се ракија под ово веома скупо продаје, а узима се против болова у стомаку, а њу је и она која су слабуњави и немоћу „апетита" на јело.

Но, ракија „сливовица" ушла је код нас већ и у широ потрошњу, па се и по сеоским продаје као и остала пића.

Кад је већ ракија „сливовица" ушла и код нас у широ потрошњу и троши се о дана у дан све више и више, то би ми, који трошимо најбоље учинили, кад би је сами и правили.

Давати странцима паре и за оно што се и код нас може произвести и урадити — право је расипништво. Не би нимало било лијепо да се и ми послопривредници надовемо „расипништва".

Куд год се скоро обремо, код нас има сливовице — веће — која је заузела и покрила читаве просторе и покрајине сандаке. Нити од те воћке нити од сливовице — веће — имамо тако велике користи, већ само плаћамо „порезу" на то, што по кажу „на суво", а могли би се бар сливовицом — воћком — користити. А ово ово:

Пошто је ракија сливовица код нас ушла у широ потрошњу, која ће ова већа бити, и пошто такој ракији може бити и врло доброг мноса на страну, то би ми још и з тога требали да сами ту ракију печемо.

Сваки послопривредник пошто плод од сливе назвали и познати у народу под именом „воћа" [1]) сваки, треба да воће по сливама па да воћу сплати се батинама — штаповима, па један пристрт исеиде сливе покривени, чергу или друго нешто, покупи и однесе кући; гдје ће врна — воћу — очистити од брдога на истуђи у знаној новској дренској ступи, или на други начин згодан начин. Тако истучено арнавке — воћу — треба сасути у кацу за то спремљену кацу и налити је обичном водом равном околико колико је нужно да може преврети, па је тако оставити да надође т. ј. преврн. Чим тако смјештена воћа у води преврн, коју сад можемо назвати „шибра", треба сипати у казан и воћа ракију „сливовицу" на већ познати начин.

При самом печењу ракије сливовице, треба удешавати да ракија не остане суваше слаба, и да не буде „шарма".

Тако справљена ракија, не само да ће бити добра, но много боља и од саме ракије „сливовице" која се са стране по скупо новце набавља и која је — узгред да напоменемо — доста убитачна по здравље оних који је пију, јер је справљена са многим непробитачним састојцима.

Није згорег да напомонемо читаоцима „Тежака", да се воћа бере у мјесецу августу и септембру (ово међу-дневице) када је већ сазрела. Воћа је онда зрела када је њено арнавке постаде плаво и нешто смјежурано.

Поред тога што се од воћа прави ракија названа „сливовица", још се од ње прави и изврсна водица за зиму. Водица се прави овако:

Воћа се набере на нота начин као и за ракију, па се онда лијепо очисти од брдога, затим се маса у за то спремљено буре, или мању кацу, која има поклопац за затварање да се водица не би трунула или нитогод у њу воћа упало; када се налије чистом и свијежом водом, па тако остави док водица не преврн, која се послиже по потреби отаче и троши као врло изврсно пиће; а потом се чистим и свијежом водом долива она воћа, која је у бурету или кацу, и тако се отакаше водица иза продужује.

Овако спремљена водица служи у селу као лијек, који болесницима веома добри чини; нарочито онима, који од вапа, дјеца болују, јер ублажава њу унутарњу ватру болесникову. А здравима служи као врло пријатно пиће, при уморености и иначе.

Ми дајемо много пара странцима за производе, па час и за оне који би могли сами израђивати и своје потребе подмиривати; ако их бар не би могли на страну извозити. За ракију сливовицу ми кажемо ништа за то, да би је требало са стране набављати на већ извјесно побољшана, реалога, — „по нешто је сами и подмирујмо своје потребе."

Онај који стане ову ракију воћа, има добру и сигурну зараду, нарочито з тога, што ово усљедјава сливовица — веће — нема никаквог труда и трошкова, јер она као што напријед рекосмо сама без никаква него усиљева, а ово самог сабирања воће неће ништа утрошити, јер то ће радити увред и над других важнијих послова нема; а бриже воће могу пружити и мало одраслије дјеца, или жене јер је то лак посао. —

Печење ракије, опет такође треба удешавати и воћа је онда, када се најмање других важнијих послова има.

Сваки послопривредник, па ме и најсиромашнији био, не треба да оклиђе, већ да ову по све „сливову ракију „сливовицу" пече, те ће тако и на тај начин ову ракију много скупље а на нашим пијацама продавати по чисту и обичну, па ма и најбоју „шљивовицу."

Да би се наша послопривредници хтјели помоћи с ово неколико редова, за које не пожалисмо труда ово писања истих, — надамо да видимо. А ми одлажемо свој глас у прилог тога и велимо „нијемо сами ракију сливовицу и користимо сами себе."

Из „Тежака"

Претакање, процијеђивање и бистрење вина.

На винодјелском конгресу који је прије неког времена држан у Монпеље у (у Јужној Француској) г. Бурар професор тамошње послопривредне школе читао је један врло потпун и занимљив извјештај, у коме је редом примјенио све нове начине винификације.

Неће бити на одмет, мислимо, ако нашим читаоцима преведемо из тог извјештаја бар оно, што се односи на претакање, процијеђивање и бистрење вина.

* * *

Претакање. — То је најважнија операција која је нужна, па да се вино добро чува и да увијек има свој добар укус. — Треба, што је могуће прије, одвојити вино од својих талога, јер се они најлакше кваре а и задрже у соби и вине болести.

Претакање на ваздуху може ће поправити вино и ослободити га од разних рђавих укуса (укус сумпора, квара и т. д.). Посљедња оксидација коју ваздух врши, је још и то, што, одстрањујући одлежане угљене киселине, усиљава предност вина.

Млађа вина треба чешће претакати но старија, барем 3 до 4 пута годишње: у Децембру, Марту, Јуну и Септембру; а осим тога и над то буде потреба захтјевала. — На стара вина треба обраћати пажњу још и на метеоролошке околности: за претакање је нужно, да вријеме и атмосфера пријатни буду стали.

Процијеђивање. — Оно се обично врши у трговини и врло је практично за сваког произвођача, који хоће непосредно да ступа у одношаје са потрошачима. — Оно се може лако извршити и добрим бистрењем.

Као се вјешке вина мора вршити према извјесним условима и према извјесним потребама и како оно може, према извјесним околностима бити врло штетно, то се једино могу препоручити само оне шједила, са којима се може радити у навлону од ваздуха; осим тога, на тај се начин избјегава губитак алкохола и извјесног мириса. — Оно шједила треба да се могу лако чистити и чистити, а у случају опасности, да се филтрирајући елементи могу лако пословати, одвојити.

Бистрење. — Оно бистри вино и то поправа његову предност. — Као бистрења материја једино се може препоручити помчана желатина и ту, у колико је то могуће, што чистија. — За обична вина најобичније су доза 8 до 10 грама за један хектолитар вина.

Одма или свог доливања лепка треба вино енергично измијешати помоћу једног штапа или помоћу нарочитог мирва. — Употреба морске соли није од бог зна какве користи.

Не треба нимало бистрити вина врло рано, док још има и најмање ферментације или гасног врења, јер у том случају дјеца се „не вата" те вино остане мутно, или се избистри само на површини.

Да би се убрзало дјество лепка и избјегао губитак винског танина, треба претходно додати 10 до 15 грама танина за један хектолитар вина.

Не треба губити из вида да бистрење може ослабити вино и одузети му боју. А такође треба имати на уму, да тамнота у кедеру или подруму не смије бити већа од 10°. — То се може постићи пријатнијем и заклањањем прозора, полијевањем, пјетрењем плочника и т. д. „Тежак."

(**Трговина.**) Ово су цијене на нашијем пазарима:

Подгорица, 4 октобра.

Волови сума од 120 лира 55 форр. — Браве овчи и козје сума 5 форина — Урметин 1 лиро 4½ новчића. — Бравино урметиново 1 лиро 5 новч. — Пшеница 1 лиро 6 новчића. — Овас 1 лиро 5 новчића. — Раж 1 лиро 6 новчића. — Јечам 1 лиро 6 новчића. — Пасуљ 1 лиро 6 н. — Кртола 1 лиро 2 новч. — Масло 1 лиро 70 новч. — Сир 1 лиро 25 н. — Вуна 1 лиро 60 новчића. — Восак 1 лиро 1 ф. и 10 новч. — Јабуке и крушке 1 лиро 6 новч. — Дуван у листови 1 лиро 30. н.

Даниловград, 2 октобра.

Волови 30—50 ф. — Краве, 15—30 — Козје браве 5—9 форр. — Овчи браве 4—7 форр. Свиње од 3—30 ф. — Урметин 1 лиро 4½ новч. — Пшеница 1 лиро 5½ новч. — Раж 1 лиро 4¾ новч. — Јечам 1 лиро 5 новч. — Дуван 1 лиро 40 новч. — Масло 1 лиро 65 новч. — Сир 1 лиро 22 новчића. — Вуна 1 лиро 60. новч. — Кртола 1 лиро 2 новчића. —

Књижевност, умјетност и просвјета.

(**Професор Ланис о васпитању.**) Проф. Ланис, при измјеру француској недјатога, при отварању једног париског завода почетком ове школске године, држао је пред старијим дјецама и родитељима ни бесједу, из које, по „Н. Времја," доносимо сљедећа мјеста:

„Ја нијесам песимист, ја љубим садашњост и будућност, али бисмо вам слагали, млади моји пријатељи, кад бисмо вам обећавали лак живот. Уистинске људе из свијех занимања, који су достигли високе, да чиставе радњу. Не ћете сваки чути једне жалбе. Живот занимања или умјетности постаје у тоје него овај. Колико треба напора, и колико напора, да се дође до успјеха! И сами најизбраније занимање — занимање народом — почеле се изарити. Ако се настави надаље доходак са земље и од новца, биће већ требати убијати ренту (доходак) дивидентом или законом; рента ће умрјети од немоће. —

„И тако, господо, ако ми желимо васпитати младеж на будућност, која их чека, ми морамо прије свега упрајетити у њој способност труда, потакнути и шјеговати енергију. Честитам ви, господо, што сте дали добар изглед трајнијех набава на отворенем ваздуху у сваком могућем јуначком пјетњу. Ви сте схватили, да основно васпитање јесте исто тако и нарвотичко васпитање. Зар је то човјек, што се задиха ако мало потрчи, ком је рјеша непрелазна преграда, ком, чудовиште, ком први дјеја што среће улијева поштовање, ком је мач оруђе, које не зна тацати, јер боде, а кога противност или опасност смућава или страши? Мушка одважност ствар је труда, и она је погибељна за оне, који не располаже правим и средствима јунаштва, хладнокрвношћу, одважношћу и снагом.

„Но господо и у умственом васпитању треба енергије.... Добар учитељ умиј пећи пута и срцу и и уму. Он узимаје за правило да не потиче очајање ни у најмањем вратару, и он постиже данијех резултата. Гдје који или, неповерни, злонамјерни дјечак управо чини, да га наведете на добар пут. Ја неку рекне, да нема који се не могу поправити, али их је мало. И ту ако у васпитању ума треба умјети изабрати исходну тачку.

„Васпитање се довршује тек примјером за слободу, над се схвати којом и одговорности. Ја се бојим уплива владе постојаног надзора, — те непрекидне послушности, која најчешће бива мајком осуства унутрашње дисциплине; немогућност или чинити, лишена човјека могућности да добро чини; песимистична предубјеђеност противу самостално воље нечег управо да је органска зла воља. Када ћаче постане студентом школе потпуна независност сваки га; питање је: јесмо ли га ми припремили пјесма опасностима слободе?"

(**Књижевни вијести.**) Намјера ми је, да штампам књижицу са насловом:

„ДВИЈЕ ИСПОВИЈЕСТИ".

Предмет јој је наш културно-просвјетни живот, а садржина: Истинита преписка између једног сјеверног свештеника и српског патријарха.

Оволико за сад. Остало ће казати сама књижица, ако угледа свјетло, што сваки од претплате. Претплатна цијена

---

[1]) То је назив од сливе — сливовица. Сливе и над воћа дјеце ректе, па то и домаћине свој чланак. У. „Г. П."

---

[1]) У нас га је прије Д. Тодоровић 1845 год. Нешто касније јесу један превод у „Бесједи" од годјем 1846.

словенски правопис, а да се напусти онај, који је начињен по латинском, њемачком и талијанском. При крају завршује: „Овом узајамношћу не ће се ни један словенски језик изгубити, него ће свако племе своје особине сачувати и радити на својој књижевности уживати и читати."

Ово су правила, која је Колар дао, те загрејавши их топлином свога духа, пустио их у свијет. Цијели Словенство примило је ову књижицу са одушевљењем.

Проживавши приличан број година у Пешти учећи своје зјерне и бранећи их од многих непогода, које су одолгоре долазиле, сјају ми дан радости, када се г. 1835. вјенчао са Маном.

Године 1841. и 44. предузе пут у Италију. Са овога пута поново штампо дјело „Starvitalija Slavjanska". Његови издатори и филолошко комбинирање натјерше га да пошиљаје, да је некада цијела Њемачка, Швајцарска па чак и Италија била словенска. На путу је прикупљао све знаменитости, а особито је бављено старе натписе.

Са Србима је Колар врло се зватисао, а тако исто и са Хрватима. Уживао је у Вуку, Сими и Гају. Неки држе, да је он био од великог утицаја на Гаја, те по томе и од великог утицаја на илирски покрет.

Када наступише бурни догађаји 1848. г. једна се силом из Пеште. Мађарска га хтједоше ухватити, или га по дохватише, него му само оставштину исцрпеташе. 1849. би именован за професора на бечком свеучилишту.

У посљедњим данима свога живота највише се бавио археологијом. 1850. путује у Мекленбург опет због археологијског истраживања. Резултате тога путовања требало је штампати мекленбуршка влада. Но у том послу спријечи га смрт. На смртничком одру написао је писацу о и картије да забиљежи још нешто мисли. Умрио је 24. Јануара 1852. у 59 година.

* * *

Колар је припадао на маленог словенског народа, на народа, који толико пјесама туђ јарам носи, на народа, који је тек у своме вијеку ударио темељ својој литератури. Словенски препорођај дошао се силно словенског народа, који, не имајући своје историјске прошлости, те не уђајући се у себе, сваки снагом обгрлио идеју словенске узајамности, те није ни чудо, да је родио такве синове као што су Колар, Шафарик и Штур.

Рјетки су духови као Колар, рјетки су тако дуги, који ће на своје груди пригрлити пјесмом од 80 милиона, те их дубити једнаком топлином.

Завршићемо ријечима, које су уклесане на његовом надгробном споменику:

За живота свога носио на срцу народ у срцу.
Умрио сам, али живим у срцу свога народа. [1])

Из „Бранника."

[1]) При писању ових редова послужио сам се овим дјелима: O život a působení Jana Kollára napsal Jan Jakubec; Spisy Jana Kollára (Praag 1862—63), сада је Коларовим аутобиографијама; Zeiony у алманаху за год 1862; Slavisch Nomina и Geschichte der slavischen-Literatur von A. N. Pypin und V. D. Spasović, Zweites Band.

је 80 новчића. Ово посљедњи „Синоћ дан“ о. г. Браћа ми свештеници и г. г. народни учитељи могу најбоље допринијети. Хоћемо ли видјети, видјеће се видјети.

У Старом Вечају, крајем септембра 1893.

Іован Борета с. р.
прота старо-вечајски.

Изашао је 9 број „Пчелице“ поучно забавног листића за старо и младо. —

У овом листићу доносе се одломци из радова наших одличних књижевника и народ. умотворина; уводећи тако читаоце у пространо поље наше народ. књижевности. Чланци су приређени тако, да могу морисно поучити и забавити сваког, који год овде разумно читати.

Годишња цијена је 80 новч. а излази сваког 15. дана у мјесецу. У препоруку листа наводимо толико, да је за кратко вријеме стекао преко хиљаду претплатника. А и у јавним гласилима је повољно оцијењен. Претплату шаљу слати на адресу:

Belovar-Hrvatska

M. Maikavid
kr. šum. ob. nadzornik.

(**У српску књижевну задругу**) за 1893 ћу годину, код друштвеног повјеренika г. проф. Павла Поповића уписали су се:

За оснивача:

19. Високопреосвећени Митрополит Г. Митрофан Бан.
20. Г. протојереј Ј. Сундечић, поч. секр. Ib. В. Кмала.
21. Г. Јово С. Мартиновић бригадир артиљерије.
22. Г. Марко П. Вукотић члан вел. суда.
23. Цетињска читаоница

За уплатаче:

9. Г. Бајо Брајановић учитељ — Подгорица.
10. Г. Јагош Велимировић секрет. бригадира артиљерије — Подгорица.
11. Г. Стеван Рашковић из Подгорице.
12. Г. Ристо Тамнецић трг. са Цетиња.
13. Г. Мићо Баровић трг. са Цетиња.

Као што јављају из Београда, за ову годину сваки задругар добиће по 6 дијела увеличаних књига. Дакле — двије књиге више но лањске године.

Цетиње, 1 октобра 1893.

П. Поповић.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 8 октобра.

(**С Двора.**) Поводом обновљења гробнице Великог Војводе Стевана Стијепова Петровић-Његоша, цијела Савјетна Књажевска Породица била је у приједу на Томин-дан на Његушима. Његово Високопреосвештенство г. Митрополит Митрофан са дворскијем свештеником Архимандритом Церовићем, цетињскијем протом Матановићем и мјесним свештенством служио је у цркви св. Ђорђа литургију на парастос за упокој душе знаменитога Претка срећновладајуће наше Династије; за тијем је освећена обновљена гробница. Цијеломе овоме заупокојноме богослужењу присуствовала су Њихова Високочанства са свијема одраслијем чановима Књажевске Куће, и мноштво народа. У подне је био у Књажевском Дворцу велики објед, на ком је било свештенство; друга трпеза била је приготовљена племенитијем главарима и угледнијем људима са Његуша. Високочанствени Двор повратио се пред вечер на Цетиње.

(**Личне вијести.**) Министар-резидент Француске републике, г. Бонпар присиио је онномадне. Чујемо да је г. Бонпар упућен на више мјесто, те да ће га брзо другу замијенити на овдјешњем мјесту. — Г. В. пком. Будисављевић, секретар аустро угарске легације, присиио је са фамилијом са тромјесечног допуста. — Г. Војвода Симо Поповић повратио се са свог пута, добро опорављена здравља, а послије кратког бављења на Цетињу отпутовао је са фамилијом у Опић на своје мјесто.

(**Вријеме.**) Послије летњијех дана, што смо имали, јучер је тиха киша падала, која је прилично захладила.

РАЗЛИЧИТО.

(† **Марко Хрват.**) Један од најугледнијех синова хрватскога народа, Марко Хрват, преминуо је у Кавову 9. (21.) септембра о. г. Пок. Хрват био је један од вођа хрв. народне странке и дуго времена предсједник хрватскога сабора. Марко Хрват је живо учествовао у стварању поравнања са Угарском, које је остао вјеран и 1890. год. када је Мато Мрановић са нашо заступника народне странке пошао другим правцем. Као предсједник сабора био је пок. Хрват врло строг у вршењу предсједничке дужности, због чега је био изложен силним нападајима хрватске опоиције. Марко Хрват је био патрон хрватске родољуб и човјек бесприкорна карактера. Било му је 67 година. На његово мјесто за предсједника хрватско славонског сабора доћи ће, по „Нар. Новинама“ г. Васо Бурић, први подпредсједник сабора.

ТЕЛЕГРАМИ „БЕЧКОГ КОР. БИРА“.

БУКАРЕСТ, 4 октобра. — Наслиједница престола родила је сина.

БУКАРЕСТ, 5 октобра. — Званично је публикиран рескрипт краљевски, којим се радосно објављује рођење принца Карла.

ТАРЕНТ, 5 октобра. — Пресјела је француска ескадра. Дочек је одушевљен био. Адмирали су примљени врло срдачно посјете.

КОПЕНАГЕН, 6 октобра. — Царска руска породица упутила се на јахту „Полярну звијезду“ у Фредериборг, и сјутра ујутро креће.

ПАРИЗ, 6 октобра. — Макмахон је умро.

ТАРЕНТ, 6 октобра. — Вечерас је велики објед на броду „Италија.“

БЕЧ, 7 октобра. — Надвојвода Франц Фердинанд повратио се о пута ово свијета у добром стању.

РИМ, 7 октобра. — Болити је држао говор у Дроперу, врло аплаудиран. Спољашња политика Италије почива на алијанцу, који тежи да мир обезбиједи. Та политика допушта Италији да уреди унутрашње потребе.

БРЕМЕН, 7 октобра. — Цар Вилхелм присуствовао је отварању споменика Вилхелма I. На банкету је Цар наздравио хансеатачкијем градовима, нагласивши значај годишњице битке код Лајпцига.

ПАРИЗ, 8 октобра — Цар Вилхелм је опуномоћио свог овдјешњег посланика, да положи вијенац Макмахону, и да изрази дубоке симпатије.

ПЕТРОГРАД, 8 октобра. — Царска породица чека се у Гачину.

ПАРИЗ, 8 октобра. — Влада руска изразила је жељу да Авелан са официрима присуствује спроводу Макмахона, који ће сјутра бити.

ТАРЕНТ, 8 октобра. — На обједу што га је дао Сејмур. Сејмур је наздравио Краљу Умберту, захваливши на дочеку. Корси је пио у здравље Краљице Викторије.

Русно-француско славље.

ТУЛОН, 3 октобра. — На обједу јучер Авелан је наздравио Кариоту, морарици и војсци француској. У вечер на опери био је Авелан са официрима аклаиниран од мноштва народа. Одушевљење неописано. Данас Авелан примио је депутације нијемо градова францускијех. Послије подне гимнастичка свечаност. Довечер данс на броду „Формидаблу.“ Авелан је примио позив да посјети Лион на свом повратку из Париза.

ПАРИЗ, 4 октобра. — Цар Александар и Карио измијенили су телеграме поводом тулонске посјете и дочека.

ТУЛОН, 5 октобра. — Синоћ млетачко осијетљење. На „Формидаблу“ при банкету Боасо наздравио је Цару и Царици, морарици и војсци руској. Авелан је одговорио здравицом Кариоту и француској војсци и морарици. Послије банкета била игранка у арсеналу. Авелан је дочекан свирањем химне руске и усклицима: Живјела Русија! Живио Цар! Јутрос дежурне муниципијума. Градоначелник је наздравио Цару. Царици и Русији, нагласивши да јединство двају народа пружа доказ друже жеље француске, да Европом влада мир и напредак. Авелан је одговорио да дочек пружа доказ узајамнијех симпатија двају народа.

ТУЛОН, 5 октобра. — Авелан је са официрима руским кренуо пут Париза.

ПАРИЗ, 6 октобра. — Авелан је присиио. Дочек је био одушевљен. Мноштво безбројно. У подне је Карио примио руске госте, нагласивши да намјена пријатељскијех осјећаја мора радовати све оне, којима је на срцу прави мир и обезбјеђење. Карио је именовао Авелана великијем официром почасне легије.

ПАРИЗ, 7 октобра — На великом обједу у Елизеју Карио је пио у здравље Цара и Царице, краљевој морарици и војсци руској и народу руском. Морарицијем одговарајући на здравицу предсједника републике изразио је дубоко признање за ријечи, што је Карио упутио Авелану, казећи, да те ријечи изврсно карактеришу значај величанствене свечаности мира.

ПАРИЗ, 8 октобра. — Авелан је посјетио Архибискупа на маршала Камробера. На обједу министар иностранијех дјела Девел. наздравио је Цару, Царици и Царској Кући, па руским официрима. Авелан је пио у здравље морарице француске. Довечер је сјајни банкет што даје град, на ком ће присуствовати Карио.

ЈАВНА ПРОДАЈА.

Моје имање у Подгорици, које се састоји из једне двокатне куће с намјештајем за хотел, са баштом и пространим шталом — и ако није никаквим дугом оптерећено — продајем на слободне руке. — Имање ово коштало ме 13.000 фиорина, **а понуђам га у пола цијене т. ј. за 6.500 фиорина** у готовом новцу. — Ко би ово имање желио купити нека ми се изволи лично или писмено пријавити.

Понуђство продајем на по се.

Подгорица, 1 октобра 1893.

(2—5) **КОЈА ШИНИКОЛА.**

НА ЗНАЊЕ.

Овијех дана добио сам на распродају:

„Живот и обичаји Црногораца“ од Медаковића. Врло рријетка књига. Продаје се на пола цијене, т. ј. 75 новч. комад, у трговини

Филипа Симонова
(2—3) Цетиње.

ОГЛАС.

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Envoi gratis et franco

du catalogue général illustré, renfermant toutes les modes nouvelles pour la SAISON D'HIVER, sur demande affranchie adressée à

MM. JULES JALOUZOT & Cie
PARIS

Sont également envoyés franco, les échantillons de tous les tissus composant nos immenses assortiments, mais bien spécifier les genres et prix.

Tous les renseignements nécessaires à la bonne exécution des commandes, ainsi que les conditions d'expédition, sont indiqués dans le catalogue.

Envoi franco de port jusqu'à destination, à raison de un colis franco par 50 francs de marchandises, de toute commande inférieure à 50 francs il sera expédié par colis postaux.

(2—5)

ОГЛАС.

ИНТЕРЕСАНТАН је у данашњем броју нашега листа лутрајски **оглас** *Josefa Heckera* у Хамбургу. Ко буде особито се је послала са тачним и брзим исплатама случајних се добитака, усљед чега (овај **оглас** свакоме топло препоручујемо.

Администрација
„ГЛАСА ЦРНОГОРЦА.“

Haupt-Gewinn event. 500,000 Mark.

GLÜCKS-ANZEIGE

Die Gewinne Garantirt Der Staat.

Einladung zur Betheiligung an den

GEWINN-CHANCEN

der vom Staate Hamburg garantirten grossen Geld-Lotterie, in welcher

10 MILLIONEN 452,425 MARK

sicher gewonnen werden müssen.

Die Gewinne dieser vortheilhaften Geld-Lotterie, welche plangemäss nur 110,000 Loose enthält, sind folgende, nämlich: Der **grösste** Gewinn ist ev. **500,000** Mark.

Prämie	300,000 Mark.	56 Gewinne à 5000 Mark.
1 Gewinn à	200,000 Mark.	106 Gewinne à 2000 Mark.
1 Gewinn à	100,000 Mark.	253 Gewinne à 1000 Mark.
2 Gewinne à	75,000 Mark.	6 Gewinne à 500 Mark.
1 Gewinn à	70,000 Mark.	756 Gewinne à 1000 Mark.
1 Gewinn à	65,000 Mark.	1257 Gewinne à 500 Mark.
1 Gewinn à	60,000 Mark.	31 Gewinne à 300 Mark.
1 Gewinn à	55,000 Mark.	120 Gewinne à 200, 150 Mark.
2 Gewinne à	50,000 Mark.	33950 Gewinne à 148 Mark.
1 Gewinn à	40,000 Mark.	7992 Gew. à 127, 100 94 Mark.
5 Gewinne à	20,000 Mark.	10848 Gew. à 67, 40, 20 Mark.
3 Gewinne à	15,000 Mark.	im Ganzen 68,400 Gew.
26 Gewinne à	10,000 Mark.	

und kommen solche in wenigen Monaten in 7 Abtheilungen zur sicheren Entscheidung.

Der **Hauptgewinn** 1ter Classe beträgt 50,000 M., steigt in der 2ten Cl. auf 55,000 M., in der 3ten auf 60,000 M., in der 4ten auf 65,000 M., in der 5ten auf 70,000 M., in der 6ten auf 75,000 M., in der 7ten auf 300,000 M., und mit der **Prämie** von 300,000 M., event. auf 500,000 M.

Für die erste **Gewinnziehung**, welche amtlich festgesetzt, kostet

das ganze Originalloos nur ów. fl. 3.70
das halbe Originalloos nur " " 1.85
das viertel Originalloos nur " " —.95

inclusive Stempel für das deutsche Reich.

Jeder der Betheiligten erhält von mir nach stattgehabter Ziehung sofort die amtliche Ziehungsliste unaufgefordert zugesandt.

Verlosungs-Plan mit **Staatswappen**, woraus Einlagen und Vertheilung der **Gewinne** auf die 7 Classen ersichtlich, versende im **Voraus gratis.**

Die Auszahlung und Versendung der Gewinngelder erfolgt von mir direct an die Interessenten **prompt und unter strengster Verschwiegenheit.**

Bestellungen erbitte mittelst eingeschriebenen Briefes.

Man wende sich daher mit den Aufträgen der nahe bevorstehenden Ziehung halber, sogleich, jedoch bis zum

8 November d. J.

vertrauensvoll an

JOSEPH HECKSCHER,
Bankier und Wechsel-Comptoir in HAMBURG.

(1—9)

Уредник Др. А. Томановић. Издавалац: Држ. Штампарија. У кн. прног. државној штампарији.